

Eleki Krónika – 2000. augusztus

Orbán Viktor Eleken

Az idei világtalálkozó csúcsának számított a magyar miniszterelnök eleki látogatása. Méltán nevezhetjük történelminek is ezt az eseményt, mert tudomásunk szerint még nem járt magyar kormányfő lakóhelyünkön. Valószínűleg ezért is fogadta olyan kitörő lelkesedéssel a nagyszámú vendégsereg. A jelenlévő média súlyának megfelelően tájékoztatott, de érdekes, erről a kitűnő hangulatról nem szóltak! (Kivételként meg kell említenünk a Heti Délkelet 2000. augusztus 10-ei számát!) Pedig érdekes lett volna arról is szólni, hogy pl. a miniszterelnök milyen sok autogramot adott, illetve milyen sokan akartak és tudtak is kezet fogni a kormányfővel! Elgondolkodhatunk azon is, hogy ez mennyire nincs összhangban bizonyos “független” közvéleménykutatók által sugallt “népszerűséggel” !

Dr. Orbán Viktor “Tisztelt Hölgyeim és Uraim!” megszólítással kezdte beszédét, majd utána rögtön megköszönte azt, hogy a jelenlévők közül sokan gyermekeiket is elhozták az ünnepélyre. (Ezek az apró dolgok is fontosak, mert vannak szép számmal olyan “közéleti emberek”, akik a gyereket, a családot “elavult intézménynek” tartják!) A miniszterelnök több kérdés köré építette fel beszédét, amely azért is hatásos volt, mert jól kapcsolódott Elekhez, és történelmileg is hiteles volt. (Nem is olyan régen hallhattunk olyan politikust beszélni lakóhelyünkön, akinek alig volt fogalma Elek történelméről, pedig a “szomszédból jött”!)

Arra a szónoki kérdésre, hogy hol van a világ közepe, Orbán Viktor így válaszolt: “A világ közepe Magyarország, mert a dolgok itt történnek.” Arra pedig, hogy miért jöttek vissza olyan nagy számban a meghurcoltak, ezt mondta: “Valami titoknak kell lennie.” A jelenlévők hallhattak arról is, hogy a miniszterelnök hogyan látja a mai Magyarországot. Ebből is egy gondolat: “Végre derűsebb, békésebb esztendőket következnek.”

A kormányfő emlékeztetett arra is, hogy 15 évvel ezelőtt az emberek a legjobb esetben is csak úgy élhettek, dolgozhattak, hogy ha esetleg megváltozik a széljárás, akkor át tudják menteni Magyarországot. Hazánk helyzete annyiban nehezebb, hogy pl. nincs egy olyan gazdag nagybácsink, mint az egykori NDK-soknak. A problémákat először nekünk kell megoldani, de ez ma már annyiban könnyebb, hogy nem egy megszállt országban élünk. Külön kiemelte: “A jövőt nem adják ingyen”. Azt is mondta, az 1990-es évek sok ember szemében a zsugorodás évei voltak, de a millennium már a bővülést jelenti. Csak remélni lehet, egyre több embernek lesz munkahelye, egyre több gyerek születik! (Orbán Viktor kiemelte, hogy Elek viszonylag kedvező demográfiai helyzetben van, majd a júniusi Eleki Krónika alapján felsorolta az újszülöttek neveit!) A beszéde végén azt tartotta fontosnak kiemelni, hogy az ország keleti felének is meg kell adni azt az esélyt, amit a nyugatinak. Utána Orbán Viktor személyesen adta át a millenniumi emlékHzászlót, melyre a szalagot Szabóné Zielbauer Franciska (mint zászlóánya) kötötte fel, majd Domokos László a megyegyűlés elnöke a megyezászlót adta át. Ezek után került sor Széri Varga Géza Szent

István-szobrának leleplezésére, amit emlékfültetés és millenniumi emléktábla-avatás követett. (A zászlót és a szobrot katolikus és református szertartás szerint is megáldották.) El kell mondanunk azt is, hogy a magyar miniszterelnököt Elekre a felesége is elkíserte. Meg kell dicsérnünk az eleki általános iskola színvonalas műsorát is, amely jól kapcsolódott a millenniumi naphoz. Az eleki polgárok bizonyára még nagyon sokáig emlékezni fognak erre az jeles napra.

Rapajkó Tibor

Jelentős társadalmi munkával

A Német Kisebbségi Önkormányzat és az Eleki Németek Egyesülete tagságának jelentős társadalmi munkájával, valamint pályázati pénzekből és magánszemélyek felajánlásából sikerült felújítanunk az Eleki Németek Közösségi Házát - mondta az Eleki Krónikának Reisz György, az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke. A német kisebbségi szervezetek és a városi önkormányzat által létrehozott szerződés a közösségi ház húszéves használatát fogalmazza meg. A kilencvenes évek elején a Kétegyházi út 2. sz. alatt lévő épület igencsak leromlott állapotban volt. A helyrehozatalra a tagság igen sok társadalmi munkát vállalt. A társadalmi megnyilvánulás mellett agyagiakra is szükség volt. A németországi Baden-Württemberg tartomány e célra nyújtott támogatást. Az erőforrásból az épület tetőszerkezetét újították fel. A továbbiakban a németországi Filderstadt főpolgármestere dr. Bümlein Peter is adománnyal csatlakozott. Az anyagi keretből szinte szobáról szobára történt a felújítási program, többek között két szoba összevonásával az ifjúság számára alakítottak ki megfelelő helyiséget, ahol hagyományörző táncsoport is működhet. Az épület szép kivitelezésű új nagykapuja, valamint az ablakok Wittmann György német egyesületi és önkormányzat tag munkáját dicséri. De említést érdemel a konyhai rész felszerelése, valamint a vizesblokk kialakítás. Ami a további terveket illeti: a tagság az épület hátsó részét szeretné felújítani, amelyben az ifjúság számára alakítanának ki megfelelő helyiséget. Erre a célra támogatót keresnek. A felújított közösségi házban július végén egy ötven tagú németországi vendégcsoportot fogadtak, az elkövetkezőkben vendégül látják a németországi Heimatkomitee képviselőit is.

B. N.

“Amit vállaltunk, annak eleget tettünk”

- Elek egy soknemzetiségű város, ahol három kisebbségi önkormányzat is működik (német, román, cigány). A nemzetiségek között évtizedek óta egyetértés van. Gyakran tapasztalható, hogy a közös problémákat közös felelősségvállalással oldják meg. Ezekkel a szavakkal kezdi gondolatát dr. Szelecsán János, az eleki Román Kisebbségi Önkormányzat elnöke, aki egyben városi kisebbségi képviselő is. Beszélgetésünk apropóját az adja, hogy a napokban fejeződött be az Elekiek V.

Világtalálkozója. Ehhez kapcsolódóan azt kérdeztük a képviselőtől, a helyi románság szemszögéből hogyan értékeli a legutóbbi világtalálkozót. A következőkben Szelezsán Jánosnak adjuk át ismét a szót.

- Az előkészítés során vállaltuk, hogy részt veszünk az előkészítő bizottság munkájában, hogy fogadóképessé tesszük a román tájházat, és a világtalálkozó ideje alatt három napon keresztül megmutatjuk az ide látogatóknak. Vállaltuk azt is, hogy a millenniumi zászló átadásakor két, népviseletbe öltözött fiatal fogja képviselni a helyi románságot. Vállaltuk még azt is, fellépünk a folklórdélutánon, de még azt is, benevezünk a főzőversenyre is. Utólag elmondhatjuk, amit vállaltunk, annak eleget tettünk. Magam is tagja voltam a fogadóbizottságnak. Kenyérrel és sóval fogadtuk Elek határában a német vendégeket. Nagyon örülök, hogy fel tudtuk újítani a közösségi házat, ami három napig a vendégek rendelkezésére állt. A vendégkönyv szép számú bejegyzései azt bizonyítják, a látogatóknak nagyon tetszett a régi használati tárgyakkal, bútorokkal berendezett tájház. Egy látogató gondolatait szeretném idézni: "Gratulálok a szépen berendezett román tájházhoz, amelyben jól éreztem magam, úgy mondanám «otthon», mivel megpillantottam az apai nagyszüleim fotóját. Köszönöm a jelennek, hogy a múltba látok át a határtól." "

Augusztus 4-én ismét megnyílt a határ Elek és Otlaka között. A szomszédos településen, amely egyben testvértelepülés is, az eleki önkormányzat legmagasabb szinten képviseltette magát. Az eleki vendégeket itt nagyon szívélyesen fogadták. Ekkor érkeztek Borossebesről (szintén testvértelepülés) vendégek Elekre, akik több programra is kíváncsiak voltak, és meghívták az elekieket Romániába. (A viszontlátogatásra majd a következőkben fog sor kerülni.)

Augusztus 6-án városunkban járt dr. Orbán Viktor miniszterelnök. A látogatása során találkozott a helyi kisebbségek vezetőivel, így velem is. Itt első helyen szóltam a román iskola problémájáról, mely évről évre finanszírozási gondokkal küzd. Ennek az intézménynek az évi költségvetése 18 millió forint, aminek az egyik felét a 9 milliós normatív támogatás jelenti, a másik részét pedig a nagy önkormányzat állja. Az idei esztendőben ez úgy rendeződött, hogy a normatív támogatás mellé még 9 milliós intervenciós támogatást kaptunk. Ez esetben az állam 100%-ban rendezte az iskola működését.

A miniszterelnök ünnepi beszédében történelmi igazságtalanságként említette meg a trianoni határokat, amelynek egy része településünk közelében húzódik. Ez nem csak településeket választ szét, hanem rokonokat, családokat, ismerősöket is. Ez a kapcsolattartást megnehezíti, ezeket említettük meg a miniszterelnök úrnak, hogy a kétévenkénti egynapos, ideiglenes határnyitás nagyon kevésnek tekinthető. Szeretnénk, ha ezt rendszerességgel havonta, vagy kéthavonta történne meg, és esetenként szezonális jelleggel is több napig, esetleg hetekig is átjárható lenne. (Az idén augusztus 4-én, pénteken reggel 8-tól este 8-ig volt nyitva a határ Elek és Otlaka között.) Megemlítettük, hogy a hazai románság határ menti centrumvárosa Gyula. Jó lenne, ha konzulátus működne itt. Szóvá tettük azt is, hogy kellemetlenül érintett bennünket, hogy nem alakulhatott meg 1998-ban (csak 1999-ben) az Országos Román Önkormányzat. Ennek oka az volt, hogy Budapesten 10 olyan kisebbségi önkormányzat jött létre, amelynek képviselői nem tartoznak a románsághoz. Szeretnénk, ha a választójogi törvény módosításával meg lehetne akadályozni, hogy ne jöhessenek létre ilyen önkormányzatok.

Az országban élő összes kisebbség parlamenti képviselője nem megoldott. A jövőben szeretnénk, ha törvénymódosítással ez a probléma is megoldódna. Végül mindenkinek a figyelmébe szeretnénk ajánlani a tájházunkat, ahol az érdeklődők megtekinthetik pl. mind azt a sok elismerő oklevelet, kitüntetést, amelyet az eleki román táncosok kaptak a hosszú évek folyamán. Beolvashatnak a román nyelvű helytörténeti anyagba, illetve megnézhetik a helyi román festők alkotásait.
- Köszönöm a beszélgetést. További jó munkát kívánok!

Rapajkó Tibor

Mégegyszer a világtalálkozóról

A "Reibel Mihály" Városi Művelődési Központ - az úgymond - központi rendezvények mellett szinte a világtalálkozó második, fontos helyszínéül szolgált. Ezen rendezvényekről kérdeztük meg Árgyelán Györgyöt, a művelődési központ igazgatóját.
- Igen sok rendezvény zajlott az intézményben, melyek jórészenek kiötlője is voltál. Hogyan értékeled Igazgató úr most, kicsit már fellélegezve a nagyon nagy horderejű munkák után? /A tegező viszony engedtesse meg korábbi, sokéves kollegális kapcsolatunk miatt - a szerk./
- Valóban nagyon sokminden történt nálunk a világtalálkozó idején. Már augusztus 3-án, csütörtökön este megnyitottuk a kiállításaink. A "Praktika" Klub egészen fantasztikusan sikeresnek ítélem, hiszen még csak rövid ideje működik. Ruzs Miklósné, Rózsika érdeme, hogy ez a kiállítás létrejött. Szintén ő gondoskodott a pályamunkák díjazásáról is. Elismerés és köszönet illeti érte. A különböző kézimunkákat, tárgyakat bemutatók köréből később létrejött egy lakásdíszítő-kézimunka szakkör. Végsősoron ez a szándékunk. Szintén terveink vannak a helyi képzőművészek, alkotók vonatkozásában. Szeretnénk a következő évben egy alkotótábor megrendezését - hagyományteremtő szándékunkkal.
Az amatőr fotósok bemutatkozása sem volt öncélú. Dédelgetett vágyunk, hogy velük és általuk létrehozunk egy fotóarchívumot, dokumentumtárat, amely alapjául szolgálhat a város régi épületeinek, viseletének, hagyományainak, eszközeinek a megőrzésére, az utókor számára történő megőrzésére. Ebben számítunk a máris óriási számú sajtógyűjteményedre is.
A galamb- és kisállat kiállítás igazi kuriózumként szolgált. Valamennyi kiállításunkon a látogatók száma messze meghaladta várakozásainkat, többszázan voltak kíváncsiak a bemutatott ókorra.
- Egyazon napon - augusztus 4-én - két színházi előadás is lezajlott a művelődési központban. Kora délután a gyermekeknek a "Csudakarikás" című mesejáték, és este a felnőtteknek a "Liliomfi".
- Igen. A gyermekelőadás szinte teltházzal ment, a kis látogatók igen jól szórakoztak. A Liliomfi mérsékelt sikere a nagyterem rossz akusztikájának és fényviszonyainak, valamint a művészek érthetetlen hadarásának tudható be. Még ennek ellenére is 200 körül volt a látogatók száma.
- A közönség sikeresnek ítélte meg a főzőversenyt.

- Az is volt! Első alkalommal rendeztünk ilyen, s máris 9 bográciban rotyogtak a finomságok: halászlé, babgulyás, sertés-, marha-, pacal- és kakaspörkölt került a kóstolgotok tányérjába. A sok jó között a kakaspörkölt vitte el a pálmát /Botás Tivadar "alkotása"/, de ugyanolyan közkedveltségnek örvendett és kapósnak bizonyult a halászlé /Gémes Imre finomsága/, és egyebek is. Hagyományt kívánunk ebből is teremteni: minden esztendő augusztusának első szombatján főzőversenyt rendezünk!

- A város születésnapja és a folklórdélután már hagyományosnak tekinthető, hiszen az első világtalálkozó óta megrendezzük. Igazgató úr, te első alkalommal voltál részese és részben szervezője ezen programoknak. Ennél fogva számítunk objektív megítélésedre.

- Bevált, bejáratott rendezvények ezek, amelyek "jól vannak kitalálva". "Csak" ugyanilyen jól kell folytatni! Az "Elekért" érdemérem odaítélésének módszere, a szélesebb közvélemény-kutatás azonban kívánatos lenne. Nem volna jó, ha a város legrangosabb elismerése értékét veszítené, devalválódna, esetleg nem számíthatna a legszélesebb lakossági egyetértésre. Csak rendkívüli esetekben kellene posztumusz odaítélés, mert az elismerés jobb, ha életünkben ér bennünket. Ez adhat inspirációt a további
kiemelkedő
tevékenységre.

Meghatóan kedves és szép volt városunk legidősebb és legifjabb polgárának köszöntése. Feledhetetlen volt özv. Bágy Györgyné, Éva néni köszöntése is a "leg..."-ek között. Kár, hogy nem táncolhatott neki minden gyermeke...

Az óriás torta idén különlegesen szép volt, hiszen városunk címerét álmódta rá készítője, Mikló Csaba mestercukrász. Mindenkinek jutott belőle a vele járó pohárka itallal együtt. Ez egy nagyon szép gesztus a városvezetés részéről.

- Sokaknak alig, vagy egyáltalán nem volt tudomása arról, hogy a TOP-FM Rádió augusztus 6-án, vasárnap egész nap Eleken működött, a művelődési központból és különböző helyszínekről tudósította a nap eseményeit.

- Így van. Hasonló esetekben és alkalmakkor nagyobb figyelmet fordítunk a propagandára, a lakosság minél szélesebb körű tájékoztatására.

- A közvélemény szerint az esti szórakoztató programok is jók voltak, hiszen százak szórakoztak esténként a polgármesteri hivatal mögötti téren.

- Szerintem is, és a tűzoltóság sátrának, vendéglátó egységeknek a tevékenysége is kielégítette az igényeket, megfelelt árban és minőségben is a kívánalmaknak. A záró esemény mindenkor a tűzijáték. Idén valahogy szebbnek, pompásabbnak tűnt a korábbiaknál. Igazán hab volt a tortán! Vagy netán a lelkünk, szívünk volt emelkedettebb a jól sikerült világtalálkozó után?

T.R.K.

Kiállítások a Városi Könyvtárban

A Városi Könyvtár is készült az ünnepre. Az V. Világtalálkozó tiszteletére különböző rendezvényeket szerveztünk, augusztus 3-án délután 5 órától. A képzőművészet területéről két művészt köszöntöttünk, azután pedig megismerkedhettünk alkotásaikkal. Csodálatosan szép tűzzománcait hozta el a kiállításra Siposné Nedró Mária, aki Kétegyházán él és alkot.

Az alföldi tájat jelenítette meg változatos színvilágú akvarelljein Kabai László, aki Karcag szülőtte, és ma is ott él. A két művészt Mészáros Zsuzsanna művészettörténész - tanár mutatta be. A megnyitón Varga Zsolt gitárművész játékában gyönyörködtünk és Elekes Krisztina szavalata tette még színesebbé a rendezvényt. A képzőművészet területéről átmentünk a ruhaművészet területére. Az valóban művészet, melyet a csorvási Marinka Kézműves Stúdió - ruhái és asztalterítői, függönyei bemutatásával - elhozott a világtalálkozóra. A természetes anyagokból készült kollekciókról, a szövés technikájáról Hudák Marianna beszélt nekünk, aki a ruhák tervezője is. Hangulatos ruhák kavalkádját mutatták be a manókenek - vasárnap délután 4 órától a városháza mögötti téren, a nézők tetszésére. Még ezen a napon két könyvbemutatóra is sor került a könyvtárban. Nagy örömeinkre éppen ez alkalommal jelent meg dr. Havassy Péter szerkesztésében a "Tanulmányok Elek történetéhez" című könyv I. kötete. A könyvről először főszerkesztő úr beszélt, majd Rapajkó Tibor középiskolai tanár szövegét a könyv keletkezésének körülményeiről. Az eleki városi önkormányzat gondozásában megjelent könyv 1.500.- Ft-os áron megvásárolható a könyvtárban is. Szintén az ünnep tiszteletére jelent meg egy könyv - magánkiadásként - dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra református lelkész tollából. Címe: Az eleki református egyházközösség története. A könyv keletkezésének körülményeiről és tartalmáról dr. Szij Rezső professzor úr tartott élményt nyújtó előadást. A könyvet az eleki Református Egyházközösségnél vásárolhatják meg az érdeklődők. A kiállított alkotások közül már csak a tűzzománc-képek láthatók a könyvtárban, augusztus 20-ig, melyeket az érdeklődők meg is vásárolhatnak.

Nádor Mária

Egy tégl a történelmi építményben

Dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra, az eleki református egyházközösség lelkésze. Az eleki református egyház viszontagságos története című könyve, a Szenci Molnár Társaság könyvkiadó gondozásában a közelmúltban látott napvilágot. Dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra egyebek mellett elmondta, hogy az eleki Városi Önkormányzat részéről 1997-ben vetődött fel egy településsel kapcsolatos tanulmánykötet kiadásának gondolata, amelyben a református egyházközösség történetéről leírtak egy külön fejezetet képezne. Az anyag megírására kérték fel a lelkésznőt, amelyre ő igent mondott annak ellenére, hogy tisztában volt a témakörhöz szükséges irattár, jegyzőkönyvek hiányosságával. Aztán az iskolai hitoktatás, lelkészi és a háziasszonyi teendők ellátása mellett 1998 őszén, az eredetileg tervbe vett időre a lelkésznő a szerkesztői asztalra tette a kért tanulmányt. Ezt követően 1999-ben dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra részt vett a Doktorok Kollégiuma Egyháztörténeti Tagozatán, amely rendezvényen többek között dr. Szij Rezső egyháztörténeti professzor, a Szenci Molnár Könyvkiadó Társaság igazgatója is képviseltette magát. A rendezvényen elhangzott az eleki református egyháztörténeti tanulmány is, dr. Szij Rezső önként vállalta a tanulmány

könyvbéli megjelentetését. A kézirat átvételekor elhangzott, hogy a kiadvány az elmúlt esztendő karácsonyán megjelenik. Ez a gondolat más munkák tolodása miatt mégsem ölthetett testet, illetve most az Elekiek V. Világtalálkozója rendezvénysorozat keretében valósult meg. A könyv a református egyháztörténet kapcsán fontos történelmi eseményekről is ír: a német őslakosok kitelepítéséről, a felvidéki magyarok i d e t e l e p í t é s é r ő l .
A könyv hatszáz példányban jelent meg, ebből kettőszáz darab került eleki forgalmazásra, az ára 790 forint, de aki a Gyulai út 7. szám alatt lévő lelkészi hivatalban vásárolja meg, az kedvezményben részesül.

Az eleki református egyház viszontagságos története című kiadvány megjelenését 26 magánszemély, illetve szervezet támogatása tette lehetővé: Árgyelán György kulturális menedzser, Bakos Ferenc nyugdíjas, Baráth Jánosné egyháztag, Bereczki Sándor egyháztag, Czirok Gyuláné vezető gyógyszerész, Csernátoni Ágnes vállalkozó, Gál Mátyásné egyháztag, Godó Antalné az általános iskola igazgatója, Gura Tamás üzemmérnök, dr. Gyarmati Istvánné nyugdíjas, dr. Heim Lajos állatorvos, Kovács Valéria főkönyvelő, dr. Kurucz Béla családorvos, Lénárt Istvánné tanár, dr. Márki-Fejes László családorvos, az eleki Mezőgazdasági Szakiskola, Nádor Mária könyvtárvezető, Nánási Mihály vállalkozó, Niedermayer Ernő vállalkozó, a gyulai Pándy Kálmán Megyei Kórház, Pelle László tanár, Simon Mihály az eleki Mezőgazdasági Szakiskola igazgatója, Ternei László egyháztag - nyugdíjas, Tímár Lászlóné egyháztag - vállalkozó, Turóczy András egyháztag - vállalkozó, Völgyesi István az eleki Szociális Otthon igazgatója.

B.N.

“Ezer év és egy pillanat”

Nagyon szép “fotósétát” láthattunk a polgármesteri hivatalban Bagyinszki Zoltán, gyulai fotográfus, “képíró” képeiből. Átfogó képek a történelmi Nagy-Magyarország régi váraitól, kastélyairól. Láthatjuk a szatmárnémeti szép kupolákat, a gyergyószárhegyi Lázár kastélyt, Krasznahorka “büszke” várát, a közelben Lippa mellett lévő romos Solymos várát. Bagyinszki Zoltán figyel a részletekre, így nézhetjük meg a dobozi Wenckheim kastély kopogtatóját, vagy az eleki temetőben fotózott hölgyalakot, mely a most megjelent “Elek története” című könyv címlapján szerepel. A kiállítás megnyitóján Orbán Viktor miniszterelnök úr is részt vett és támogatásáról biztosította Bagyinszki Zoltánt.

- Mik a további terveid? - kérdeztük a fotográfust.
- Folyamatosan készítem a diákat, a következő kiállításom Gödöllőn lesz szeptemberben, és jelenleg is vannak kiállított képeim Szlovákiában, Töketeremesen az Andrássy kastélyban. A megjelent két “Kastélyok és paloták” című könyvemnek készül a harmadik része. Készül továbbá a könyveknek CD-ROM változata is. Folyamatosan kísérletezem, van amikor több diát összekomponálva készül a papírkép, hogy a kívánt hatást elérjem.
- Köszönjük a szép kiállítást, és munkádhoz további sikereket kívánunk.

Méry Rudolf

A világtalálkozóról és egyebekről

Augusztus 14-én, hétfőn tartotta legutóbbi ülését a helyi Német Kisebbségi Önkormányzat Reisz György elnökletével a Német Közösségi Házban. Az ülés első témája természetesen a világtalálkozó volt. A jelenlévők egyértelműen úgy értékelték, hogy ez a rendezvény nagyon sikeres volt. Ugyanakkor Reisz György, az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke megfogalmazta azon véleményét, hogy elhatárolódik Josef Schneider augusztus 4-én, az eleki polgármesteri hivatal mögött tartott beszédének bizonyos részeitől! Az önkormányzat tagjai utána sokkal prózaibb dolgokkal is foglalkoztak, egyhangúan elfogadták, hogy a Közösségi Ház udvarán kutat fognak fúratni. (Ennek költségei nem haladhatják meg a 30 ezer forintot.) Ezen az ülésen is tárgyaltak a riedeni (Németország) ajándékokról (40 zenekari egyenruha). A riedeniek meghívták az eleki németek képviselőit a 2001-ben ott tartandó ún. malomünnepre. Az önkormányzat szeretné, ha az egyesület felvonná a kapcsolatot az ottaniakkal, de a végső döntést az egyesületnek kell meghoznia. Reisz György ismételtén beszámolt a későbbiekben összeálló eleki fúvószenekar helyzetéről. Mint elmondta, beszélt Kecskeméti polgármesterrel is, amely során kiderült, lehet, hogy a zenekar a városé lesz, de ebben az esetben is támogatni fogja őket a kisebbségi önkormányzat. Arról is szó volt még, hogy valószínűleg októberben a német önkormányzat találkozni kíván a többi eleki kisebbségi önkormányzat képviselőivel. A jelenlévők sajnálattal állapították meg azt is, hogy a világtalálkozó alatt nem tudott találkozni teljes létszámmal az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat vezetősége az akkor nálunk tartózkodó Eleker Heimatkomitee jelenlévő képviselőivel! A kisebbségi önkormányzat hangot adott nemtetszésének azzal kapcsolatban is, hogy nem tartja helyesnek a német ifjúsági táncsoport fellépését a Munkáspárt augusztus 20-ai eleki rendezvényén! Végezetül a kisebbségi önkormányzat köszönetet mondott mindazoknak, akik segítettek a világtalálkozó megszervezésében és lebonyolításában. A legközelebbi ülés októberben lesz.

Rapajkó Tibor

Az én zsoltárom

(1935)

Enyém az Élet,
mert mindenki enyém,
a szemem mindenkire
ránevet, együtt sírok
a fáradt jajgatókkal,

és mindenkivel
együtt szenvedek.

Enyém az Élet,
mert én mindenkit
áldok,
minden ember
a Testvérem nekem,
enyém az Élet,
Erő, Fiatalság,
enyém a tiszta
örök szerelem!

Walthier Eliz (1904-1983)

Megemlékezés az elődökről

A hagyományoknak megfelelően beszéd hangzott el a templom falán lévő két emléktábla előtt is. (Erre augusztus 5-én, szombaton került sor. A szónok Klemm István alpolgármester volt.) Elek város alpolgármestere beszéde elején röviden összefoglalta településünk történetét, külön kiemelve azt aényt, hogy lakóhelyünk kezdetben kicsiny, magyar falu volt. A török pusztítás utáni felvirágzás azonban a németekhez kötődik. Az 1724-es betelepítés Harruckern János Györgynek köszönhető. A régiek keze munkája ma is megtalálható pl. a régi-mai lakóházakban. Ebből is az következik, hogy ma sem mondhatjuk azt, nincs semmi közünk az elődökhöz. A szónok fő feladatának is azt tartja, emlékezni kell a régiekre. (Szerencsére ezt tíz év óta ismét szabadon tehetjük meg!) Itt a város, illetve a németországi Heimatkomitee nevében helyeztek el egy-egy koszorút. (Mint ahogy Josef Schneider fogalmazott: "Soha ilyen ne legyen.." - vagyis kiüzetés.) A jelenlévők utána a római katolikus temetőbe mentek, hogy felszenteljék a sírköveget.

Rapajkó Tibor

Felszentelték a sírkő emlékhelyet

A jelenleg Németországban élő Josef Schneider ötlete volt az, hogy az eleki temetőben még meglévő gótikus feliratú sírkereszteket összegyűjtve egy sírkő emlékhelyet hozzanak létre. Az elgondolás úgy az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzatnál, mint pedig az Eleki Német Egyesületnél megértésre talált. A sírkő emlékhely gyakorlati megvalósítását a lőkősházi Kora Róbert műköves - alkotó kivitelezésében öltött testet. Az emlékhely átadására, felszentelésére az Elekiek V. Világtalálkozójának programkeretében került sor. A sírkő emlékhellyel kapcsolatban Josef Schneider az Eleki Krónikának többek között a következőket mondta:

- Minden egyes ember, közösség önbecsülése és kultúrája a múltjából is táplálkozik, ehhez tartoznak halottaink is. A velük szemben érzett tisztelet kinyilvánítása és emléküknél kegyeletben való adózása az élők fontos feladatát képezi. Ezért az ünnepi szentmise után az utunk ide, a temetőbe vezetett, hogy megemlékezzünk halottainkról, ápoljuk a velük való közösséget. A temető gazdátlanok tünik a gaz által fölvert részen álló sírkeresztek láttán egyrészt, másrészt pedig tekintettel az elüldözött elekiek gondjára, akiknek már nincs módjukban hozzátartozóik sírjait ápolni, ennek ellenére meg szeretnék őrizni a sírkereszteket, amelynek alapvető gondolata már három évvel ezelőtt felötlött bennem. Aztán 1999-ben egy lelkes kis csapattal találkoztam, amelynek tagjai voltak: Lengyel Antal plébános, Szabó Pálné, Niedermayer József, Reisz György, Szelényi Ernő és Wittmann György. A velük való eszmecsere követően megegyezés született a sírkő emlékhely megvalósításáról, amelyet elsősorban saját erőforrásból kívántunk létrehozni. A megbeszélés valamennyi résztvevője önkéntes kötelezettséget vállalt arra, hogy a tervbe vett projektet tetterős közreműködésükkel megvalósították. Visszatekintve az eltelt időszakra megállapíthatom, hogy ez kemény fizikai munka volt, több nehéz talapzattal rendelkező sírkereszt szabaddá tétele és a kijelölt helyre való szállítása jelentő erő igénybe vevő, nagy elővigyázattal végrehajtott feladat volt. Az önzetlen, számtalan társadalmi munkaórát igénybe vevő tevékenység nélkül nem jöhetett volna létre ez az emlékhely. Ezért köszönetet mondok valamennyiüknek. Az emlékhelynek az ezredéves évforduló és az Elekiek V. Világtalálkozójának keretében történő megvalósítása mindenképpen emlékezetes esemény, amely mozzanat minden bizonnyal megemlézésre kerül a helység évkönyvében, a Historia Domus-ban. Ez a régi sírkeresztekből kialakított emlékhely, amelynek közepén hitvallásukat kifejező: "Őseink és jótevőink örök és kegyeletes emlékére" feliratú gránittábla áll, az itt nyugvó őseink emlékének és csaknem 300 éves történelmi múltunknak ápolására szolgál. Egyúttal a jövőbe mutató a feledés elleni további jelnek szántuk. Jótevőinkre való emlékezésként két sírkereszt áll: Szál Antoné, aki 1817 és 1875 között esperes-plébánosként szolgált, valamint Karl Bayeré, aki 1875 és 1888 között plébánosként tevékenykedett. Az egyházközösségen kívül is folytatott tevékenységük mindkettőjüket elszakíthatatlanul összekötötte a település lakosaival. Mindenképpen köszönetet szeretnék mondani az Eleki Németek Egyesületének, az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzatnak, a Németországban, az Amerikai Egyesült Államokban, valamint az Eleken élők anyagi, erkölcsi támogatóinak, az Eleki Városi Önkormányzatnak, akik hozzájárultak a sírkereszt emlékhely megvalósításához. Egy nevet külön is ki szeretnék emelni, Niedermayer Franciskát Laudenbachból. Személyes elkötelezettségének köszönhetően jelentős összegű adomány gyűlt össze Laudenbachban és annak környékén. Nem szeretném elmulasztani az alkalmat, hogy kifejezésre juttassam hálámat és elismerésemet a lőkősházi Corvus Kora Róbertnek és munkatársainak a példászerű és határidőt pontosan betartó kőfaragó munkájukért.

B.N.

Fájó múlt

Álltam az emberek között, akik az Elekről elszármazottak, egykor kiűzöttek, diadalmas bevonulására váraoztak. Sütött a nap, tombolt a jókedv. A mazsoretteket látványos lovaskocsik parádéja követte, majd begördültek a vendégeket szállító autóbuszok. És ebben a hangkavalkádban egyszer csak megkondultak a harangok, és akkor hirtelen eszembe jutott az elbeszélésekből összeállt 54 évvel ezelőtti történetek pillanatképe, mert akkor is megkondultak a harangok, miközben az őslakosokat egy-egy maroknyi csomaggal elindították az ismeretlenségbe. A két harangozás között több mint fél évszázad telt el, és igen nagyot fordult a történelem kereke. Csak egy érzés maradt változatlan, fáj, fáj a múlt.

B.N.

Millenniumi emlékhangverseny

Többféle szempontból is hasznos hangversenyt hallottak, akik augusztus első szombatjának délutánját a Római Katolikus Templomban töltötték: képet alkothattak az Európa-szerte elismert Békéscsabai Bartók Béla Vegyes Kar /vezetője Rázga József. Erkel Ferenc és Weiner Leó díjas karnagy/ munkájának legfrissebb eredményeiről, megismerkedhettek a sugárzó egyéniségű szoprán énekesnő, Rálik Szilvia kristályos szólamformálásával, valamint átélhették a hangszeres virtuozitás művészi kiteljesedésének Kiss Zsuzsanna orgonaművész tolmácsolásában. Egy egész délutánt betöltő szép és értékes XVIII., XIX., XX. századi zenét hallgathattunk, csupa olyan szerző - Pachelbel, Bach, Vivaldi, Händel, Liszt, Kodály, Koloss István, Gárdonyi Zsolt stb. - tollából, akiket a zenetörténet legnagyobbjaiként ismerünk. A kivételes műsort kivételesen lelkes fogadtatás jellemezte, mely igazán katartikus hatását Corvus Kora Róbert "István megkoronázása" című festményének leleplezésével érte el. A művészetek ilyen magasrendű kiteljesedése méltán aratott a zsúfolásig megtelt templomban kitörő sikert.

Aradi Zsolt

Nyári sváb batyus bál a sportcsarnokban

Az Elekek V. Világtalálkozóján fontos rendezvény volt a nyári sváb batyus bál. Főszerzője a Német Kisebbségi Önkormányzat lett. Körültekintő, mindenre kiterjedő szervező munka előzte meg a bál előtti heteket. A fáradságos munkának beérett a gyümölcse, mert egy igazi német hangulatú bálon vehettünk részt. Üdvözlő szavakat hallottunk németül Reisz György elnök úrtól, a Német Kisebbségi Önkormányzat részéről, míg Niedermayer József elnök úr magyarul köszöntötte a vendégeket az Eleki Németek Egyesülete nevében.

A zenekar kiválasztása már előre jelezte, hogy jó zenészek játsszák majd a talpalávalót. Pilisvörösvárról érkezett a "Schwäbische Jungs" 6 tagú zenekar, akik a műsort adó taksonyi Német Nemzetiségi Néptáncsoportot is kísérték. A táncosok színvonalas, jól betanult táncokat adtak elő, amelyek Wenzl József tánctanár munkáját és szakmai tudását d i c s é r t é k . Őket követték az eleki táncosok bemutatkozó táncaikkal, majd az idősebb és az ifjúsági csoport tagjainak betáncolásával, - mely már hagyomány minden sváb bálon - kezdetét vette a bál. Rendezvényünket megtisztelték a Gyulán üdülő - Németországból hazalátogató - volt eleki németek is, akik bár korán eltávoztak, de jól érezték magukat. Vendégeink voltak még Alerheim polgármestere, Laudenbach és a Heimatkomitee képviselője Németországból, a nagykaposi polgármester (Szlovákiából) valamint a romániai Borossebes polgármestere. Az almáskamarási, a gyulai és a gyomaendrődi Német Kisebbségi Önkormányzatok képviselőit is köszönthettük. A keringőt, polkát, mazurkát játszó fiatal zenészek - kevés szünetet tartva - nagy lelkesedéssel szórakoztatták a közönséget. Fél tizenkettőkor tombolahúzás következett. Értékes ajándékcsomagok kerültek átadásra. A fődíj egy tűzzománc-kép volt, melyet az alkotója - Siposné Nedró Mária - adott át a szerencsés nyertesnek. A kép Svájcba került. A tombolahúzás után még tovább folytatódott a mulatozás, egészen hajnalig. Azután elcsendesedett a sportszarnok. A távozó vendégek már lélekben készültek a nagy rendezvényre Elek Város Millenniumi Napjára és egyben dr. Orbán Viktor miniszterelnök úr fogadására.

Nádor Mária

Ez bizony jól sikerült!

Igazán jóleső érzés töltötte el a szervezőket a világtalálkozó harmadik napjának délutánján, amikor is a művelődési központ előtti téren nagyszámú gyermekcsereg nyüzsgött izgatottan, ahelyett, hogy a város születésnapjából falatozgattak volna... Úgy tűnik, hogy nagyon is vonzóan találták az intézmény pályázati felhívását, amely aszfaltrajz-versenyre invitálta őket. Árgyelán György, a művelődési központ igazgatója biztosította számukra a szükséges eszközöket - fehér és színes krétákat - , valamint a pályázat győzteseinek kijáró díjakat: mesekönyveket, könyvjelzőket, pompás golyóstollakat, diáknaptárakat, figuratív rádiókat /bizonyára jól jönnek most, tanévkezdés előtt ezek az apróságok.../. Dicséret és köszönet illeti mindazokat a kedves szülőket is, akik elhozták, elkísérték gyermekeiket az eseményre. Összesen 24 gyermek nevezett be a versenybe, de többek "csak úgy...", a maguk kedvére, versenyen kívül rajzolgattak az aszfaltra. A nemes versengés alkotásait hozzáértő zsüri - Petruzsán György, Zsidó Ferenc, Galina Lajos - bírálta el, akik maguk is alkotók. A végeredmény a következő: 1. Tóbiás Sándor /13 éves/, 2. Varga Zita /11 éves/, 3. Bara Klaudia /13 éves/, 4. Varga Dániel /13 éves/, 5. Galina Erika /12 éves/. Szép és gazdag ajándékokkal távozhattak. A hatodiktól a huszonnegyedik helyezettek /2 évestől a 21 évesig/ sem távoztak azonban

üres kézzel, hiszen a művelődési központ igazgatójának véleménye - no, és adakozó készsége - szerint sem a helyezés, hanem a részvétel a fontos, de a gyermekek sikerélményét fokozza az elnyert kis apróság. Kérdésére, mely szerint ősztől részt vennének-e a fiatalok egy rajzszaakkörben - hangos és lelkes "igen" felkiáltással válaszoltak a gyermekek.

Reméljük, hogy így is lesz. Az intézmény mindenesetre várja őket!

T.R.K

Okos gondolatok

Már régen hallottam olyan tartalmas, okító, rövid - mintegy 20 percnyi -, de velős előadást, mint amelyet a minap Szíj Rezső professzortól hallottam. A professzor úr csupán egy könyvbemutató kapcsán emelkedett szólásra az eleki városi könyvtár rendezvényén, de hamarosan jelentős történeti szegmensek kerültek napvilágra. A hallgatóság tanulságként leszűrhetette: a szellemi gyengeségeket, lehetetlenségeket egyes "művészek" mellébeszéléssel, ködösítéssel igyekeznek palástolni. Aztán helyreigazított egy téves szemléletet: az egyetemes művészet színpadán nem létezik úgynevezett amatőr, illetve hivatásos alkotás, egyszerűen van jó és rossz munka. A minap bemutatott könyv kapcsán pedig; az alkotó ember nem számíthat vég nélküli állami támogatásra, ez a keret végesen véges, ezt a gyakorlatot a jövőben a magánszemélyek, szervezetek adományai válthatják fel, és végeredményben ez nem újkeletű folyamat, őseink is ebből táplálkoztak.

B.N.

Elek Város legifjabb állampolgára: Szegedi Zoltán Dávid

Városunk minden esztendőben köszönti legifjabb szülöttét az újabb várossá nyilvánítás évfordulóján. Mindenkor az ünnepélyes városavatóhoz legközelebbi napon született gyermeket tekintik a legifjabb állampolgárnak. Idén ezt a "rangot" Szegedi Zoltán Dávid nyerte el, aki 2000. július 29-én született meg Gyulán. Édesapja Szegedi Zoltán, kétegyházi származású, 1974-ben született, asztalosként dolgozik. Édesanyja sz. Ollár Mariann, aki 1975-ben született, női ruhakészítő a szakmája. A család Eleken, a Pöltenberg u. 7. sz. alatt lakik. A szülők 1997-ben kötöttek házasságot, majd megszületett első gyermekük, Mariann. Idén Zolika látott napvilágot 4 kilogrammal a család nagy örömeire és boldogságára. Jó étvágyú /egyelőre csak anyatejen élő/, jó alvó /de még mennyire!/, életerős kisbaba. Reméljük, hogy boldog, élhető világra számíthat. Azt kívánjuk, hogy legyen szép, boldog, hosszú életed, jó egészséged, kicsi Emberke! Legyen részed sok szeretetben - hidd el, ez a legfontosabb!

T.R.K.

Ők is fontosak

Kicsit zajos volt ez a világtalálkozó - legalábbis a gólyák szemszögéből. Félrebillent fejfel nézegettek lefelé, hogy ugyan mit akar itt ez a sok ember. Kibírták a Liliomfit, Téglás Feriékát és Kadlott Karcsit, Stage Linet és Kepenyés Pali szaxofonját, de ami nekik is sok volt, az a tűzijáték durrogása volt. A több mint tíz gólyából egy hét elteltével is csak egy-két darab tért vissza. Reméljük, hozzászoknak ezen fajta ünnepléseinkhez, mert az ünnepek mellett nekünk ők is fontosak!

Méry Rudolf

Munkáspárti ünnepség

A Munkáspárt és Baloldali Front Munkás Ifjúsági Szövetség Békés megyei Szervezete, valamint Eleki Alapszervezete Elek Városában augusztus 18-19-én az alábbi programokat szervezi:

Augusztus 18-án, /pénteken/ este 20 órától a római katolikus temetőtől fáklyás felvonulás a Kétegyházi út - Lőkősházi út - Ottlakai út útvonalon, majd tábortűz a volt tsz volt gépműhelyének üres telkén, ahol szalonnasütésre is lehetőség adódik. 21 órától a Hősök kertjében felállított szabadtéri színpadon a Himnusz elhangzása után vers következik, majd ünnepi beszédet mond Székely Péter, a Front országos elnöke. Ezt Kecskeméti Ferenc nosztalgia zenéje követi, majd a YORICK zenekarral szabadtéri diszkó éjfélig.

Ha esősre fordulna az idő - a fáklyás felvonulás kivételével - a programokat a sportcsarnokban rendezik meg.

Augusztus 19-én, /szombaton/ reggel 8 órától zenés ébresztőt tartanak a város utcáin. D.e. 9 órától Békéscsabán a Szlovák Kultúra Házában Thürmer Gyula, a Munkáspárt elnöke sajtótájékoztatót tart a megye és a városi vezetők részvételével. D.e. 9.30 órakor nyitják meg az eleki rendezvényeket, melyen fellépnek magyar és nemzetiségi ének- és táncgyűttesek: eleki "Pacsirták" Táncgyűttes, eleki Román Hagyományörző Egyesület, eleki Nyugdíjas Énekkar, valamint a Baranya megyei Ócsárd Népi Együttese.

D.e. 10.15 órától Nyertes Zsuzsa és Straub Dezső szín- művészek előadására kerül sor. D.e. 11.00 órakor a Munkáspárt politikai nagygyűlése következik - Pápai Zoltán megnyitja és Hegedűs Erzsébet szavalata után -, melyen Thürmer Gyula mond ünnepi beszédet. Az új kenyér ünnepélyes átadása után a Szózáttal ér véget a nagygyűlés. 12-13 óráig ebédelni lehet az általános iskola tornatermében, ahol sertés-, marha-, és birkapörkölt közül lehet választani - "munkáspárt módra". Egy ebéd ára 500.- Ft, de a 30-as létszámú vagy nagyobb csoportoknak 50.- Ft kedvezményt adnak. Mindvégig büfé is rendelkezésre áll.

13-14 óráig Politikai Fórumra kerül sor, melyet Kerekes Györgyné vezet. A felvetődő

kérdésekre válaszolnak a Munkáspárt központi és megyei vezetői, a Baloldali Front vezetői és a meghívott vendégek. 14 órától folytatódik a kulturális program, melynek keretében fellépnek: Békéscsabai Pávakör, az Eleki Németek Egyesülete Tánccsoportja, a békéscsabai fit-nes klub aerobic csoportja, Kiss Sándor, Csizmadia Lajosné énekesek és egy sarkadi humorista. Ezen kívül egy elárúsító helyen különböző sajtótermékek, politikai folyóiratok, könyvek kedvezményes áron vásárolhatók. A rendezőbizottság tisztelettel és szeretettel vár minden érdeklődőt.

T.R.K.

Alapfokú művészeti oktatás Elek városában

Mint arról már az Eleki Krónika olvasói is értesülhettek, szeptembertől alapfokú művészeti oktatási intézmény kezd meg működését a városban. Országos viszonylatban nem úttörő jellegű kezdeményezésről van szó, hiszen hasonló nagyságú, adottságú települések nagy részén már évek óta működnek ilyen jellegű intézmények. A művészeti iskola feladata elsősorban nem az, hogy a gyerekeket művészi pályára készítse fel, hanem az, hogy a gyerekekből a művészeti ágakat értő és befogadó felnőtteket, polgárokat neveljen.

Az intézménynek - önálló épület hiányában - a helyi Általános Iskola ad otthont. A képzés zenei /zongora, hegedű, furulya, trombita/ és néptánc tanszakokon történik, az általános iskolai tanórákkal, szakkörökkel egyeztetett délutáni időpontokban. Az általános iskolai órák viszonylagos merevségével, kötöttségeivel szemben törekszünk arra, hogy a művészeti oktatás játékos, könnyed formában történjen. Tantestületünket magasan képzett helyi és gyulai pedagógusok alkotják. Az alapfokú művészeti képzést az általános iskolai oktatáshoz hasonlóan az állam támogatja, így módon az a szülőknek a zenei tanszakokon minimális anyagi megterhelést /évi 1.500.- Ft/ jelent, egyéb tanszakokon az oktatás ingyenes.

Zongora, és a nem nagy anyagi ráfordítást igénylő furulya kivételével a működéshez szükséges eszközöket /hegedű, trombita, jelmez stb./ az iskola biztosítja a tanulóknak.

Az intézménybe történő jelentkezésre, beiratkozásra szeptember első napjaiban, az általános iskolában kihelyezett plakátokon jelzett időpontokban és helyszíneken kerülhet sor. A szaktanárok is meg fogják keresni a gyermekeket. Remélem, hogy minél több gyermek ki fogja használni ezt az - Elek Város kulturális életében is fontos és remélhetőleg mind fontosabbá váló - új lehetőséget.

Czirok Mihály

Szerencsében bízva

A kilencvenes évek elején kezdtük el árusítani a hagyományos rendszerű totó-lottó

szelvényeket, sorsjegyeket - mondta Bakos László, a Szerencsejáték Rt. lottó b i z o m á n y o s a . Abban az időszakban átlagban heti 200 darab szelvényt adtunk el. Kilencvenkettő és kilencvennégy között szünetelt a szelvények forgalmazása. 1994 tavaszán tértek át az offline rendszerre. Az új módszertől kezdetben ugyancsak idegenkedtek az emberek, egy kis meggyőzés azonban meghozta a kedvező változásokat. Egy év múlva - 1995 tavaszán - tértek át az online - műholdas - rendszerre. Az eljárás korszerűsödésével párhuzamosan az eladott szelvények száma is egyre nőtt, ma már heti 3000 szelvény talál gazdára, ami azt jelenti, hogy a település lakosságának a fele rendszeresen játszik. Egyébként az online rendszer tette lehetővé a napi jellegű - például kenó, tip-mix - játékot. A sorsjáték népszerűségi listáján lényegében nincs változás, az ötös lottót a skandináv és a hatos lottó k ö v e t i . Ami a játékosok szerencsését illeti; volt már két millió forinton felüli nyeremény, valamint 3-4 alkalommal egymillió forint körüli összeg. De kisebb tragédia is előfordult már: egy rendszeresen játszó lottózó feledékenységéből nem adta fel a szelvényét, egy négy találatos nyereménytől fosztotta meg magát. Aztán van olyan játékos is, aki negyven éve folyamatosan játssza meg ugyanazokat a számokat, ő is, akár a szerencsejátékosok többsége, kitart szenvedélye mellett.

B.N.

Vendégek Resiczabányáról

A romániai bánáti némettség egy kis csoportját üdvözölhettük, köszönthettük a v i l á g t a l á l k o z ó n . A bánáti németek ősei Ausztriából jöttek, mint bányászok és erdőmunkások. A német kisebbségi önkormányzatok (Békés megyéből) tavaly tapasztalatcsere kiránduláson vettek részt Romániában. Ez alkalommal ellátogattunk Resiczabányára is. Ott találkoztunk ezzel a lelkes kis csoporttal. Meghívtak bennünket egy műsoros bemutatkozó délutánra és az azt követő megvendéglésre. Akkor merült fel ott egy kapcsolatkiépítés gondolata. Az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzat vállalta fel ezt a feladatot. Már a februári sváb bálra szeretnénk volna őket hívni, de csak a nyári meghívást tudták elfogadni. Így kerültek ők az ünneplők közé. Énekes (jódlis), táncos, zenés műsorokkal nagyban emelték a pénteki programok s z í n v o n a l á t . Szombaton délelőtt látogatást tettek Békéscsabán, majd jól szórakoztak az esti sváb bálon i s . Vasárnap - reggeli után - elköszöntünk a csoporttól, akik a Békés Megyei Németek Önkormányzatának Szövetsége jóvoltából még egy napot Gyulán töltöttek, és a délutáni órákban tértek haza. Reméljük kellemesen gondolnak vissza az Eleken eltöltött pár napra. Örülünk, hogy eljöttek meghívásunkra.

Nevetni jó!

A nevetés az ember egyik legfontosabb örökölt és tanult viselkedésének keveréke. A pszichológusok szerint a nevetés nem más, mint szavak nélküli közlésmód. Az bizonyosnak tűnik, hogy a nevetés pozitív viselkedésfajta, hiszen azt jelenti, hogy jókedvűek vagyunk. Anatómiai kivitelezéséért az arcjáték - mimika - izmaink közül konkrétan a nevető izom (musculus risorius) a felelős. Ez a kis izom az ajkainkat felfelé és oldalt húzza.

Tanítóképzős diákként azt a feladatot kaptuk az egyik magyar órán tanárunktól, hogy gyűjtsük össze lakóhelyünkön a nevetés előadásmódját kifejező szavakat. E gyűjtő munkával is bizonyítani akarta tanárunk azt a tényt, hogy a magyar embernek egy jelenségre milyen sokféle szinonim szava van. A tanítóképzők országos beiskolázásúak voltak, melyet a mi osztályunk összetétele is gyönyörűen reprezentált. A feladattal kapcsolatban nem várt gyűjtemény állt össze, melyből az egyik osztálytársam - Héjjas László - az intézet farsangi multságára monológot készített. Rá emlékezve szeretném közreadni. "Függöny szét... a nézőtéren 380 ember... Laci kilép": -Azt szeretném elmondani, hogy hány féleképpen nevet a magyar ember? Önök talán nevetnek ezen a kérdésen, vagy fölényesen mosolyognak. Hogy fognak akkor hahotázni, esetleg gúnyosan kacagni, ha elmondom hogy az osztályunk gyűjtéséből az derült ki, hogy a magyar ember 40-50 féleképpen nevet. Nem hiszik? Hát tessék csak idehallgatni! És ne mosolyogjanak előre úgy, mint a szegedi árpacipó! Félre a vigyor arcokkal! Hallgasson el már végre az a minduntalan nevetgélő kis röhengs a sarokban. Inkább mosolyintsanak egyet ezen a sok furcsaságokon. Ki kuncog amott magában? Ki az a kún legény, aki az imént kaccintott egyet? Igaz a Balaton mellett azt mondanák rá, hogy cikot, vagyis hogy kipuffant belőle a nevetés. Menjünk csak szépen sorjában! A gömöri ember, ha tetszik neki valami, akkor méltóságosan, tempósan hahog. A borsodi picsorog, a székely pisolyog, mint a sükei vadalma, vagy mosolyra húzza a száját, azaz elpisolyodik, elvisolyodik. A kún legény viszont nagyon vigyáz a nevető izmaira. Ha mégis elmosolyodik azt mondja rá a másik, hogy bazsalyintott. A fazekas drótos tót is csak bazsalyog, amikor felborul a szerszámos l á d á j a .

Csongrádon meg az nem jó, ha valaki tótul nevet, mert ez azt jelenti, hogy sír! Kassán a nevetőre azt mondják, hogy vicsirít. A kalotaszegi fiú viccsant az imádott kedvesére, aki viszont vissza vigyorint rá. A Csallóközben a csecsemő mosolygás helyett viccsant, a nógrádi csendesesen vicsejt, a székely virrog, a bodrogi meg vicsog, amikor más rendes ember csak vihog. A sümegvidéki nagyot rétyög, s itt-ott a székely ember is csak rötyög, vagy csak harsányan hahotál. Sopron megyében nevetgéreznek a kölykök, már akiknek jó nevetőkéjük (kedvük) van. Szatmárban azonban csak úgy incognak-vincognak, mert ott általában kacérok, azaz vígak az emberek. Az őrségi fiatalok csak úgy cseferítenek, azaz hogy az ihogás-vihogás még a harmadik határba is elhallatszik! Abaújban kacarásznak, Szatmárban kacároznak. Mezőtúron egy helyben ülve igyirognak-vigyorognak vagy vihancároznak a nevetgélve

hancározó srácok. A székely leány a legénnyel cihog-vihog. A kecskeméti nyihog-vihog. A somogyi vikorog. A szegedi tanyákon a legény icsog-vicsog. Zemplénben pedig nyiharász, hincároz és nyihároz a bálban a fiatalság. A Kemenesalja lankáinak csendjét a legények vinyározása veri fel. Érsekújvár viszont a lányok vincürozásától hangos. Hódmezővásárhelyen hinnyognak, a Háromszékben ficerésznek a fiatalok. Lenne még egy szó, ez a röhögés, de ezt szívesen kihagyom, hiszen ebben a szép országban még a galambok is kacagnak, a barack meg mosolyog a nevető kék ég alatt.

Busa László
nyug. középiskolai tanár

Lakóotthoni ellátás

A pszichiátriai gondozottak közül azok részesülhetnek lakóotthoni ellátásban, akik részben képesek ellátni magukat. Az intézmény 136 gondozottja közül 15-20 százalékuk felel meg ennek az alapvető kritériumnak - tájékoztatta az Eleki Krónikát Völgyesi István, az eleki Szociális Otthon igazgatója. Természetesen a lakóotthoni gondozottak megfelelő életvezetési segítséget kapnak az intézmény részéről, amelynek hatáskörébe végül is tartoznak. Az országos lakóotthoni program a Szociális és Családügyi Minisztérium erkölcsi és anyagi támogatásával 1998-ban kezdődött el. A kezdeményezés az eleki önkormányzat - mint intézményfenntartó - részéről is zöld fényt kapott. A városi képviselő-testület egyhangúlag a lehetőségek függvényében teljes támogatásáról biztosította a Szociális Otthont, amely támogatás elsősorban anyagiakban és munkaerő biztosításában öltött testet. A lakosság nem idegenkedett az elképzeléstől, lévén, hogy a gondozottakat az eddigiek során már megismerhette. Az építéssel kapcsolatos feladatok a városi önkormányzat hatáskörébe tartoznak, a program keretében felújították és átalakították a lakóotthon épületét. A kitűzött terveket 1999. végére sikerült megvalósítani, az idén májusban pedig megérkezett az épület használatba vételi engedélye is, tehát elvileg már működési engedéllyel rendelkeznek. Az építkezéssel párhuzamosan szakmai előkészítés folyt, amely programban többek között szakorvosok, ápolók, szakdolgozók vettek részt, természetesen a leendő lakóotthoni gondozottak aktív bevonásával. Az intézményből a lakóotthonba kilenc gondozott költözködik át, számukra a szakmai véleményezés már megtörtént. Jelenleg a Békés Megyei Közigazgatási Hivatal által kiadott végleges működési engedélyre várnak. A lakóotthonban a kilenc bentlakó közül voltak olyanok, akik a helyiséget a saját bútoraikkal rendezték be, a többieket az intézmény támogatta, de a közös helyiségek berendezési kellékeit - például étkező, konyha, nappali - a Szociális Otthon biztosítja. A városi önkormányzat e terv részbeni megvalósításához félmillió forintot biztosított. Az igazgató elmondása szerint elképzelhető, hogy az eleki - az országban ez idáig öt működik - lakóotthon a közeljövőtől elláthatja funkcióit. Ugyancsak a Szociális Otthon kapcsolatos információ: A Zala Megyei Szociális Otthon bázakerettyei telephelyén tartották meg a pszichiátriai betegek második színjátészó rendezvényét. A két évente megrendezett találkozó idei megmérettetésén az ország 53

intézmény közül 18-an képviselték magukat. Békés megyéből az elekiek mellett a mezőkovácsházi és a körösladányi Szociális Otthon színjátszói mutatkoztak be a közönségnek. Az eleki színjátszókat Resetár Andrásné, Tapasztó Jánosné és Mislai Izabella készítette fel. A bemutatott darab pedig Cervantes: Don Quijote művének színpadi változata volt. A zsűri a bemutatott produkciókért különdíjban részesítette az elekieket. A színjátszás egyébként szerves részét képezi a gyógyító, rehabilitációs programnak. A színjátszó találkozó résztvevői hagyományossá kívánják tenni a megmozdulást: kétévente Bázakerettyén találkoznak. A háromnapos rendezvény keretében az érintett intézmények igazgatói szakmai megbeszélésen vettek részt.

B.N.